Vol III Issue IX March 2014

ISSN No :2231-5063

International Multidisciplinary Research Journal

Golden Research Thoughts

Chief Editor
Dr.Tukaram Narayan Shinde

Publisher
Mrs.Laxmi Ashok Yakkaldevi

Associate Editor
Dr.Rajani Dalvi

Honorary
Mr.Ashok Yakkaldevi

Welcome to GRT

RNI MAHMUL/2011/38595 ISSN No.2231-5063

Golden Research Thoughts Journal is a multidisciplinary research journal, published monthly in English, Hindi & Marathi Language. All research papers submitted to the journal will be double - blind peer reviewed referred by members of the editorial board.Readers will include investigator in universities, research institutes government and industry with research interest in the general subjects.

International Advisory Board

Flávio de São Pedro Filho
Federal University of Rondonia, Brazil

Kamani Perera
Regional Center For Strategic Studies, Sri Lanka

Janaki Sinnasamy
Librarian, University of Malaya

Romona Mihaila
Spiru Haret University, Romania

Delia Serbescu
Spiru Haret University, Bucharest, Romania

Anurag Misra
DBS College, Kanpur

Titus PopPhD, Partium Christian University, Oradea,Romania

Mohammad Hailat
Dept. of Mathematical Sciences, University of South Carolina Aiken

Abdullah Sabbagh
Engineering Studies, Sydney

Catalina Neculai
University of Coventry, UK

Ecaterina Patrascu
Spiru Haret University, Bucharest

Loredana Bosca
Spiru Haret University, Romania

Fabricio Moraes de Almeida
Federal University of Rondonia, Brazil

George - Calin SERITAN
Faculty of Philosophy and Socio-Political Sciences Al. I. Cuza University, Iasi

Hasan Baktir
English Language and Literature Department, Kayseri

Ghayoor Abbas Chotana
Dept of Chemistry, Lahore University of Management Sciences[PK]

Anna Maria Constantinovici
AL. I. Cuza University, Romania

Horia Patrascu
Spiru Haret University, Bucharest,Romania

Ilie Pintea,
Spiru Haret University, Romania

Xiaohua Yang
PhD, USA

......More

Editorial Board

Pratap Vyamktrao Naikwade
ASP College Devrukh,Ratnagiri,MS India

R. R. Patil
Head Geology Department Solapur University,Solapur

Rama Bhosale
Prin. and Jt. Director Higher Education, Panvel

Salve R. N.
Department of Sociology, Shivaji University,Kolhapur

Govind P. Shinde
Bharati Vidyapeeth School of Distance Education Center, Navi Mumbai

Chakane Sanjay Dnyaneshwar
Arts, Science & Commerce College, Indapur, Pune

Awadhesh Kumar Shirotriya
Secretary,Play India Play,Meerut(U.P.)

Iresh Swami
Ex - VC. Solapur University, Solapur

N.S. Dhaygude
Ex. Prin. Dayanand College, Solapur

Narendra Kadu
Jt. Director Higher Education, Pune

K. M. Bhandarkar
Praful Patel College of Education, Gondia

Sonal Singh
Vikram University, Ujjain

G. P. Patankar
S. D. M. Degree College, Honavar, Karnataka

Maj. S. Bakhtiar Choudhary
Director,Hyderabad AP India.

S.Parvathi Devi
Ph.D.-University of Allahabad

Sonal Singh,
Vikram University, Ujjain

Rajendra Shendge
Director, B.C.U.D. Solapur University, Solapur

R. R. Yalikar
Director Managment Institute, Solapur

Umesh Rajderkar
Head Humanities & Social Science YCMOU,Nashik

S. R. Pandya
Head Education Dept. Mumbai University, Mumbai

Alka Darshan Shrivastava
Shaskiya Snatkottar Mahavidyalaya, Dhar

Rahul Shriram Sudke
Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore

S.KANNAN
Annamalai University,TN

Satish Kumar Kalhotra
Maulana Azad National Urdu University

Address:-Ashok Yakkaldevi 258/34, Raviwar Peth, Solapur - 413 005 Maharashtra, India
Cell : 9595 359 435, Ph No: 02172372010 Email: ayisrj@yahoo.in Website: www.aygrt.isrj.net

Golden Research Thoughts
ISSN 2231-5063
Volume-3 | Issue-9 | March-2014
Available online at www.aygrt.isrj.net

GRT

महिला आणि राजकारण

काळबांडे पाडुरंग शेषराव

राज्यशास्त्र विभाग कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय अंकुशनगर
ता.अंबड जि.जालना

सांराशः

आपल्या भारतीय समाजात महिलांना दुय्यम स्थान असताना दिसुन येते. कारण महिला स्वतःजो पर्यंत सक्रिय होत नाहीत. तो पर्यंत पुरूष प्रधान संस्कृती नष्ट होऊ शकत नाही. कारण ही पध्दत विचार करायला लावणारी आहे. त्यामुळे सामाजिक प्रक्रियेत महिलांना स्वतःचा विचार करण्याची मुभा नाही. भारतीय समाजात महिलांना राजकिय क्षेत्रात उतरण्यासाठी काही मर्यादा दिसून येतात आणि आज समाजात महिलांना 'चुल आणि मुल' हया दोन भूमिका समाजाने ठरवून दिलेल्या दिसतात.

प्रस्तावनाः

आज ग्रामीण भागात पुरूषांच्या तुलनेत महिला कमी शिकलेल्या दिसून येतात. महिला पुरूषापेक्षा जास्त काम करतांना दिसुन येतात. परंतु जास्त काम असतांनाही त्यांना कमी मोबदला मिळतो. महिला आणि पुरुष याच्यात भेदभाव असल्यामुळे समाजात होणा—या आत्याचाराचा महिलांना सामना करावा लागतो. भारतीय समाजातील महिलात आत्मविश्वास कौशल्य कमी दिसून येते. म्हणून कमी प्रतिनिधीत्व आणि समता केंद्राच्या रचना प्रकियेतील आणि निर्णय प्रक्रियेतील गैरहजेरीत त्यांच्यावर होणा—या आत्याचारास आणि वंचीतपणास कारणीभूत ठरते. यामुळे महिलांना मोठया प्रमाणात राजकिय प्रतिनिधीत्व अधिक मोलाचे ठरते. हे पाहवयास मिळते आज आपल्या भारतीय राजकारणात महिला राजकारण सक्रिय आहे किंवा नाही हे पहावयास मिळते. कारण भारतीय समाजात महिलांनी आदराचे स्थान पटकावलेले दिसून येते. म्हणजेच आधीच्या पिढीतील राजकारणी महिला म्हटल्यावर जसे चॉंद बिबी, अहिल्याबाई होळकर, झाशीची राणी, जिजाबाई आशा महिलांनी राजकीय क्षेत्रात कारकिर्दीत केलेली दिसून येते कारण महिलांनी आपले स्थान पटकविलेले दिसते.

आज महाराष्ट्रात बरेच समाजसुधारक होऊन गेले ज्यानी सामाजिक व राजकिय बदल घडवून आण्यासाठी प्रयत्न केले. 1992 हे वर्ष क्रांतिकारक होते. यामध्ये घटना दुरूस्ती होऊन कलम 73 वी आणि 74 वी मध्ये महिलांना 33% आरक्षण मिळाले आहे. आज भारतीय राजकिय नेत्यांने महिलांनी प्रवेश घ्यावा की नाही या विचारावर मर्यादा येताना दिसून येतात. महिलांना आपल्या घराच्या चार भिंती सोडून राजकीय क्षेत्रात दबाव आण्याचे कार्य आपणास पहावयास मिळते व आपले नेतृत्व स्विकारतील की नाही याची भिती असते. तसेच महिलांना पंचायत राज भुमिकेत राजकाराणत टिकून ठेवण्यासाठी नविण्यपुर्ण डावपेचांचा वापर विधीमंडळात आरक्षण मिळावे अशी स्त्रिवादयांची मागणी आहे. परंतू राजकीय क्षेत्रात महिलांना पाठिंबा मिळतो. की नाही हे पाहिले पाहिजे कारण भाजप सरकारने समान नागरीक कायदा भाजप मागणी मुस्लिम महिलांच्या हक्कासाठी राजकारण केला पाहिजे याची खात्री केली पाहिजे. ज्या ओ बी सी खासदारांनी केंद्रसतेत महिलांना आरक्षण निर्माण करण्यासाठी आव्हान केले याची खात्री महिला आरक्षण मध्ये करण्यात आले पाहिजे ही परिस्थिती नजरेसमोर ठेवून महिलांनी राजकारणातली सहभागाची भुमिका ठरवली पाहिजे
.

उदिष्टये:

1. भारतीय समाजातील महिलांचे स्थान पहाणे.
2. भारतीय समाजातील राजकिय परिस्थीती पहाणे.
3. भारतीय महिलांची राजकिय वाटचाल जाणून घेणे.
4. भारतीय महिलांच्या राजकीय सहभागा विषयी माहिती घेणे.

गृहितके:

1. आजही महिलांचे समाजातील स्थान कनिष्ठ आहे.
2. समाजातील अनेक चाली रितीमुळे महिलांची राजकीय स्थान
   मिळाले नाही.
3. स्वातंत्र्योत्तर काळात महिलाना राजकीय वाटचाल ही पुरुषा पेक्षा कमीच आहे.
4. महिलांचा राजकीय सहभाग हा आरक्षणामुळे वाढलेला दिसतो.

महिला आरक्षण विधेयक सारांशी रूपी चार मुद्दे

1. लोकसभा आणि विधान सभा यामधील 1/3 जागा महिलांसाठी राखीव करण्यात येतील
2. दलित आणि आदिवासी आरक्षणावरील पध्दती

3. महिलांसाठी राखीव जागा
4. एखादी जागा सलग तीन निवडणूकामध्ये फक्त एकदाच राखीव राहील (परिशिश्ट 1)

मागील महिलांच्या निवडणूकांचा आढावा घेतला असता तेराव्या लोकसभेत 49 महिला निवडून आल्या व चौदाव्या लोकसभेत 45 महिला सहाव्या लोकसभेत (1977–80) महिला खासदारांची संख्या 3.8 व पहिल्या निवडणुकित (1952–57) 4.4 म्हणजे ही नोंद जगाच्या इतिहासात नोंद झालेली दिसून येते मागील काळात वयोवृध्द महिला खासदारांची संख्या कमी झालेली दिसून येते. व पुढील काळात तरूण महिला खासदार वाढतांना दिसुन येतात. 40 वर्षाहून कमीवयोगटातील महिला खासदारांचे प्रमाण 29.30: चाळीस ते साठ वयोगटातील महिला 56.90: साठ वर्षावून अधिक वयोगटातील महिला खासदारांची संख्या 13.80: 1962 निवडनूकात भारतीय महिलांनी पुढाकार घेवून आपले स्थान आजमावलेले दिसते. कारण भारताच्या पहिल्या राष्ट्रपती श्रीमती प्रतिभाताई पाटील दिसुन येतात. त्यानंतर संयुक्त महाराश्ट्र 1962 ची निवडणुक 264 जागासाठी झाली नंतर 1961 च्या निवडणुकीत 36 महिलांनी आपला अधिकार घेतल्याचा दिसून येतो. 13 म्हणजे 30% जागा विजयी झाल्या. ही निवडणुक आयोगाकडून दिसुन येते. त्यानंतर पुढे 1962 ते 1967 यांमध्ये निवडणूका होवून 265 जागांमध्ये 17 महिला आमदार झालेल्या दिसुन येतात. पुढे 72 ते 77 निवडणूकांत 271 आमदारांपैकी 28 महिला आमदार निवडून आल्या. या भारतीय विधानसभेतील सर्वात जास्त पुढाकार घेतलेला दिसून येतो. पुढे महिला आमदारांची संख्या घटत जावून 2004 ते 2009 या काळात 11 महिला आमदार म्हणून निवडून आल्या म्हणजे राज्यसभा व विधानपरिशद यामध्ये महिला सदस्याचे प्रमाण कमी दिसून येते.

निष्कर्ष.

काही काळी प्रकाश झोतात असणाऱ्या व प्रकाश झोतात बाहेर असणाऱ्या राजकीय महिला नेत्यांच्या कारकिर्दीकडे दृश्टीक्षेप केल्यास आज नव्याने राजकारणात येवू इच्छीणाऱ्या नवीन महिला नेतृत्वाला आजची राजकीय परिस्थीती खऱ्या अर्थाने अनुकूल आहे का ?पुरूशाप्रमाणे महिला नेतृत्वाला संधी मिळते का ?पुरूशापेक्षा महिला नेतृत्व गुणामध्ये कुठेही कमी आहे का ?का निर्णय क्षमतेची कमतरता आहे का ?अशी वेगवेगळी प्रश्न पडतात.

संदर्भ ग्रंथ

1. डॉ वैशाली पवार – महिलांच्या सत्ते संघर्षाचा आलेख – डायमंडपब्लिकेशन पुणे
2. सी.जी घांगरेकर – भारतीय राज्यघटना स्वरूप आणि राजकारण
3. प्रा.के.आर बंग – .महाराष्ट्र शासन आणि राजकारण – विद्या बुक्स औरंगपुरा औरंगाबाद जून 2009.
4.बाचल आणि गोलवलकर – भारताचे संविधान व राजकारण
5.भास्कर भोले – भारतीय गणराज्याचे शासन आणि राजकारण

Publish Research Article
International Level Multidisciplinary Research Journal
For All Subjects

Dear Sir/Mam,

We invite unpublished Research Paper,Summary of Research Project,Theses,Books and Book Review for publication,you will be pleased to know that our journals are

Associated and Indexed,India

- International Scientific Journal Consortium
- OPEN J-GATE

Associated and Indexed,USA

- EBSCO
- Index Copernicus
- Publication Index
- Academic Journal Database
- Contemporary Research Index
- Academic Paper Databse
- Digital Journals Database
- Current Index to Scholarly Journals
- Elite Scientific Journal Archive
- Directory Of Academic Resources
- Scholar Journal Index
- Recent Science Index
- Scientific Resources Database
- Directory Of Research Journal Indexing

Golden Research Thoughts
258/34 Raviwar Peth Solapur-413005,Maharashtra
Contact-9595359435
E-Mail-ayisrj@yahoo.in/ayisrj2011@gmail.com
Website : www.aygrt.isrj.net